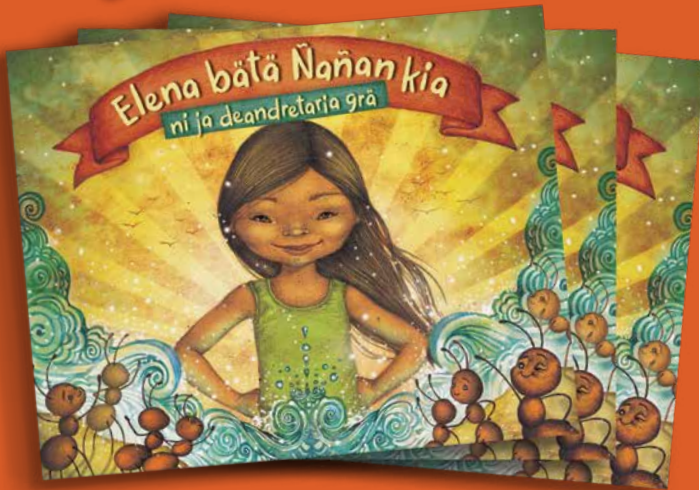

Tärä ni Jie gwenakrä

Tärä ji ngwianka ne kugwe kabre nieretari ja käne ne abukon kwe dirikä, monsotre rün, meye ne arato ngibiaka neme kugwe bä kira Elena aune ñañan kia nitre ja deantari gä ne mike gare kwın era jae. Kugwe kira ne abukon kugwe keta kabre den mike tuadre: meritre däkiendre aune arato meri kia, kugwe nuain niken jañäte, nitre jutate niken ja mike kugwete, kä ngibiare biti mrebe deme aune ja rabadre täte ja kwrere jökrä. Kugwe kira ye biti sribi raba ne kwe abukon meritre gwe diridre jutae ne bätä monsotre merire kia ye, ño Elena gwe bä mikani ye erere aune ni aratre gitadretari diridre bä mikadre känentre ni jire jökrä ña mikadrete iti, sribi niken ja ñäte ño ye erere.

Kugwe kira ye gänti känänta ja sribiedre era ja di mikadre kwäri gwäri, däkiendre, ni jakwrere, aune dre ere nuaindre era. Ja trä mika niken juto ye biti, nire täi dirikä ye kägwe drieitari ño gäräta nete kugwe kwatire ne biti tä bä mikani kugwe kira ye ara jire näin ngedentari ja käne tuadre kore.

Kugwe tuadre bäri era

- **Däkiendre:** kugwe gare nie niken, ni mada ükai ngwin, ja ükökrö aune sribi nuaine ja ben gwarebe kugwe ükarate ne arato dre tare ye ara jire tuen kánti. Kugwe bä kira ye gänti däkien bä mikani Elena erere, ni ara gwe kugwe tare ye gani (Ñö mika niken käne nököite) ye gänti nikani dötrö ngwarebe dre nuaindre kwe kugwe ye ükadrete grä, ño nikani mräkätre ükai ngwin aune ükökrö jire jökrä. Elena ye mräkätre dre gare ye, ye jire gare ni ara-ie meden gitanintari kwe ja mike kugwete ño bä mikani jutate ye erere era metre. Ne era ütiäte krübäte niedretari ño däkien jutate ye keta gwaire kae: ne kwe era metre dre känän rabadre ye kwandre ne kä rabadre nigwitani era juta Kwrarite, ja di ribe namani ni jire jökrä jutate-ie.

Ni ji däkien-re ye arato kugwe bä mike diputada Ríos ye grä arato ni ara ye meden gwe Elena bätä ja ketamuko kwe sribie diani kisete arato Aune jän nikani kwe Asamblea Legislativa ne gänti tärä ja mikara ütiäte leyes sribie niken kä nierara nünankrä ye ngibiadre biti grä.

- **Ni ja kwrere:** ni jire jökrä rabadre neme kugwe nuanta ja nire grä yete ni ne rabadre ja mike ütiäte ja kwrere jökrä, ye ña ni däre ño mikadre ngrärä, ni nire gri, meri-ia brare-ia ne arato kä kwäbe ni biti ña töi bikadre. Ni jire jökrä meri aune brare kri kia raba neme ji dogwäte däkiene. Ña meri-ia brare-ia aune kä kwäbe ni biti ye ña mikadre gare jae, Elena bätä ja keta muko kwe merire brare raba kä nigwite yetre era metre sribi kwetre ye mikadre täte jae aune gitadretari nuaine.
- **Ja dimikadre:** kugwe kira bä nitre jutate merire brare Kwrarite dre nemen bare ye erere nemen nuaine, niken juto sribire. Sribi ne ja ñäte meden kisete kä nigwitani era metre bä nuäre jutate kia nete.
- **Ja mika täte:** ja mikadre täte akwle ye nuaindre ni jire jökrä kwe juta ngibiadre biti ja grä . niedre kore “¿Ti?” Ti ñakare” nitre kugwe kira bä mikaninte namani ña ja mike täte akwle, ño ni kabre ne ere nuaine. Agwa Elena gwe kä mikanin tubu, ja mikadre täte biti ño ne ngibiadre biti kwın ja krä.

Dre kädekata

- **Diputada/o:** ni mika niken juta gwe nänkrä blite jakrä kä biti, ne arato jutate ni ye juta niken ja kitekä kiri, ni ye gwe ja mikani kwe dre nuainka ye ere ja mikadre kwe täte sribire kugwe ye kö mike tubu juta grä ne abukon kwe nünankätre jutate kägwe nünandre kwın era metre ja nire grä. Sribi diputada/o gwe ye ni ara käe (ja dogwä täke bitita dre ribe neme juta gwe ye bätä), leyes sribiedre ja mikara täte, ne arato dre nuainta ye tuadre biti kwe aune dre raba biandre gobran gwe sribikrä ye arato.
- **Ja ükaninkrö jutabiti:** (Asamblea Nacional): ja ükadrekrö kä ye gänti tärä sribiedre ja mikara ütiäte, juta ükadrete ye rabadre täte ni nünanka jire jökrä juta kri biti ye grä.
- **Ni jutate:** ye nitre nünanka jutate ye dre ribedre kwetre ye käe kwe aune dre nuaindre kwe ye arato käe kwe kä nüne ye gänti. Ni jutate nüne ye ja di mikaraka nierara ne abukon kwe juta rabadre era metre ni nüne ye käe rabadre kore. Arato rabadre gobran kwe denkä ja kitekä kiri ye käe kwe arao, ñondre diputadas aune diputados blitaka kräketre ye.
- **Comarca Ngäbe-Buglé:** nitre Ngäbe aune Bugle ye jutae ketebu jene jene nitre ye nüne kirabe dikarare ne ngwane käi kädeka nibi Panamá. Ni kabre juta ketebu nete tä nüne käi keteitibe ja ñäte kwetre kä juta Panamá nete, kä ye kädeka nibi Comarca.
- **Kra:** kra dätebare kian ngätä gä kika göi biti nitre Ngäbe aune Bugle ye ngwin-ra niera jae. Kra ye nuäin niken ño näre ye keta kabre, krikri ye ngäbäkre ngwan grä ne ruäre kia abukon jodron ngwan ja bätä mantre jetebe ye grä, kita niken te.
- **Kruvu grie:** kri ye neme metro gre ketebu 20 ne arato greketamä biti krärike kuin 35. Nirien kä togwä nötare te ne arato kä tibote, nierara tua niken miki biti aune kä dube ngware kä nöta biti. Ye bülü bätä mün nüke mate, malan ne bätä münkä mada kabre. Ye kide tänin nitre jutate niken ja ükökröra niera-ra kugwe nuäre era bä kädriere jabe, kugwe kira niere, ja denkä ne bätä kugwe kri tare döräi nika niken ye ükadrete käe gänän niken.

Ngwuandretari aune töibikatari kugwe bä kira ne bätä

Sribi nuain

Blitaidre bä aune kugwebäri täte

¿Elena ye nire? ¿Elena ye ni ño?
¿Dre nuain gare juto ye?

Ja ñäkädre tubu ja tötika jue gänti keteitire keteitire. Ni keteitire gwe tärä bätä tikai jirere jatäri Elena ye abukon ño, ye biti mikai tuadre kwetre keteiti mada ye-ie ben ja kwrere-ia ño aune mikai ngrärä kwetre dre ja kwrere aune dre jene.

Däkiendre, ja mika ja kwrere,
ja mika täte akwle

¿Dre Elena tö neme kwitai era metre
Kwrari biti? ¿No aune namani bare ye?

Jodron meden ukate tö reba ja tötika juete mägwe dre niere ne mada aune juta mägwe te aune kugwe ye bä mike tärä bätä aune näin ngeden aune nire-ie ja di gäradre mägwe raba ruin mäe.

Däkiendre, ja mika ja kwrere, ja mika
täte akwle, juta ja mike kugwe te

¿Dre nuain juto jutua bare Elena-ie
mräkätre ja ketaka ben ye bätä?

Tike tärä bätä dre nuain gare juto sribikä mun be merire brare ye grä.

Däkiendre ja di mikadre, ja mikadre
kugwe te aune kugwe kö mikadre tubu.

¿Dre gära bare Elena gwe niebare
kwe: "ja dogwä täkädre ño kri ye biti
ta aune ja dogwä täkädre ja nire biti
ta arato"? ¿No bätä kä nünankrä-ra
nierara ye ngibiadre biti kwın ye ütiäte
krübäte?

Jubuäre ja tötika jue bäre, nünan tubu grä ken gänti, ne mada jubuäre tibien mäe, mägwe ñañan judae gwata gänä aune ngwini gaire kwärä mä rika tidrä nikren. Sribire ño, blite ño jabe, tärä bätä dretuin mäe ye mä rika tike jae.

Kä ngibiadre biti mrebe deme,
meritre ji dogwäte dakin, ja mike
täte akwle.

¿Diputada ye kä ño aune dre nuainbare
kwe kugwe bä kira yete?

Diputada ne arato diputado nübaidre ñäke tärä bätä ja tötika juete (blitagräte ta arato), aune dre abukon Asamblea Legislativa ye kädriere mada chi aune ño kugwe ukate niken yete ye abukon ja di mikara jutae rabadre nünentre bäri era metre jutate grä.

Ja mike kugwe te, gare juta bä
mika era metre, ja mika täte akwle.

¿Elena aune mräkätre ye nämne nüne
medente käne? ¿dre bä kwe jeñe jutuin
dän kwe bätä mun-ie?

Niedretari kwe dre abukon Comarca Ngäbe Bugle, aune dre arato bä mikata kra ye gwe, ño Elena ukai mikani. Nitre nünanka ni ngäbe jutaete nübaidre iti blite kugwe kwe jeñe ye kädriere. Ni jane jane gwe ja mikadre täte kä biti ye bäri niedre.

Ni bä janen jane, ja mika täte

Dre ukai aune dre driebare ye jutuin
juta biti kugwe bä kira ye bätä-ia?
¿Juta Kwrari biti ye ño?

Mä tötika juete, nünanka mä ken ne arato mä jutae ye mike ngrärä ¿tä ño? ¿kugwe ño biti mä raba bä mike? ¿Kä nierara ye tärä mikaninkä bäre-ia?

Kä ngibia biti mrebe deme,
gare nie bäri deme,
ja mika täte akwle.